

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ

ΜΕΣΣΗΝΙΑ: Συμβολές στην Ιστορία και στον Πολιτισμό της, Εκδοτική εποπτεία : Γ. Ξανθάκη - Καραμάνου, Επιστημονική επιμέλεια: Α. Ν. Δουλαβέρας - Ι. Κ. Σπηλιοπούλου, Χορηγία Κων. Αρνόκουρος, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2012, σελ. 721

1. Από τον εκδότη της ημερησίας Εφημ. Καλαμάτας ΦΩΝΗ κ. Θανάση Τσαμουλή, 01-12-2012. Βλ. και

http://www.besttv.gr/index.php?option=com_k2&view=item&id=9104%3Amessinia-simboles-stin-istoria-kai-ton-politismo-tis&Itemid=442

ΜΙΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ έκδοση του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, υπό την εποπτεία της καθηγήτριας Γεωργίας Ξανθάκη –Καραμάνου, υπό την επιστημονική επιμέλεια των επίκουρων καθηγητών Α.Ν. Δουλαβέρα

και Ι.Κ. Σπηλιοπούλου, με τίτλο «ΜΕΣΣΗΝΙΑ: Συμβολές στην ιστορία και τον πολιτισμό της», κυκλοφόρησε από το γνωστό εκδοτικό οίκο «ΠΑΠΑΖΗΣΗ» με τη χορηγία του συμπατριώτη μας Κώστα Αρνόκουρου, από τα Πλατάνια Τριφυλίας, ο οποίος όπως είναι γνωστό – πολλαπλώς έχει στηρίξει το Πανεπιστήμιο από τα πρώτα βήματά του και έκτοτε είναι συμπαρυστάτης και στυλοβάτης του.

Η πολυτελέστατη και αξιόλογη επιστημονικά έκδοση θα παρουσιαστεί στη Μεσσηνία την Παρασκευή 7 Δεκεμβρίου στις 7 μ.μ. στο αμφιθέατρο του Πανεπιστημίου στην Καλαμάτα, ενώ μέσα στο 2013 το βιβλίο θα παρουσιαστεί και σε εκδήλωση στην Αθήνα.

Η ιδέα ανήκει στον πρώην πρόεδρο του Πανεπιστημίου Αθηνών και πρώτο πρόεδρο της διοικούσας Επιτροπής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, συμπατριώτη μας, καθηγητή Κώστα Δημόπουλο, ο οποίος και πρότεινε στον Κώστα Αρνόκουρο την έκδοση, υπό την χορηγία του, ενός επιστημονικού συγγράμματος για τη Μεσσηνία.

Ο Κώστα Αρνόκουρος που έχει αποδείξει ότι δεν φείδεται χρημάτων για σημαντικές προσπάθειες στο χώρο της Παιδείας και του Πολιτισμού (και όχι μόνο...) αποδέχτηκε την πρόταση και έκτοτε τη σκυτάλη παρέλαβε η πρόεδρος της Τμήματος Φιλολογίας και Πανεπιστημιακής Σχολής Καλαμάτας Γεωργία Ξανθάκη-Καραμάνου, η οποία ανέλαβε να συντονίσει ομάδα 16 ειδικών επιστημόνων, οι οποίοι συγκέντρωσαν, επεξεργάστηκαν την ύλη και συνέταξαν τα τελικά κείμενα και το

φωτογραφικό υλικό της έκδοσης, η οποία πήρε την τελική της μορφή από τον γνωστό στο χώρο των επιστημονικών εκδόσεων οίκο «Παπαζήση».

Η ΕΚΔΗΛΩΣΗ

Η πρώτη παρουσίαση του βιβλίου θα πραγματοποιηθεί σε εκδήλωση την Παρασκευή 7 Δεκεμβρίου, ώρα 7 μ.μ. στο αμφιθέατρο του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου στην Καλαμάτα.

Σύμφωνα με το πρόγραμμα θα γίνει προσφώνηση από την κοσμήτορα της Σχολής, καθηγήτρια Ευρυδίκη Ρετσίλα, την πρόεδρο του Τμήματος Φιλολογίας, καθηγήτρια Γεωργία Ξανθάκη-Καραμάνου και τον πρόεδρο του Τ.Ι.Α.Δ.Π.Α., καθηγητή Αλέξη Σαββίδη.

Το βιβλίο θα παρουσιάσουν ο Μητροπολίτης Μεσσηνίας, καθηγητής Πανεπιστημίου, κ. Χρυσόστομος και οι επιμελητές του έργου, επίκουροι καθηγητές Α. Δουλαβέρας και Ι. Σπηλιοπούλου.

Η ΕΚΔΟΣΗ

Το βιβλίο «ΜΕΣΣΗΝΙΑ: Συμβολές στην ιστορία και τον πολιτισμό της» αποτελεί μια πολυτελέστατη έκδοση μεγάλου σχήματος άνω των 700 σελίδων, αφιερωμένο στην αδικοχαμένη κόρη του Κώστα Αρνόκουρου, Νότα, η οποία έπεσε θύμα τροχαίου δυστυχήματος σε ηλικία 18 χρονών.

Όπως αναφέρει στον πρόλογο η συντονίστρια της έκδοσης Γ. Ξανθάκη, «ένα ολοκληρωμένο έργο για τη Μεσσηνία στην πολιτισμική της διαχρονία, που ν' ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της επιστημονικής έρευνας, αποτελούσε αναμφισβήτητα desideratum.

Το εκτενές πόνημα που παρουσιάζουμε με την έκδοση αυτή φιλοδοξεί να καλύψει έτσι υπαρκτό κενό και ν' αναδείξει τις κύριες εκφάνσεις της πορείας της πανάρχαιας αυτής περιοχής του τόπου μας στην ιστορία και τη σημαντική συμβολή της στο πολιτισμικό γίγνεσθαι του Ελληνισμού.

Οι δεκαέξι εισηγήσεις παρατίθενται υπό μορφή ενός ζωντανού οδοιπορικού, που έλκει την αφετηρία του από τα προϊστορικά χρόνια συνεχίζεται στην Αρχαιότητα, στο Βυζάντιο, στη Λατινοκρατία, στην Τουρκοκρατία, στην Επανάσταση και καταλήγει στη νεώτερη και σύγχρονη εποχή».

Για το περιεχόμενο του πολυτελούς τόμου η κα Ξανθάκη αναφέρει: «Πρέπει ιδιαίτερος να τονισθεί ότι όλες οι μελέτες, έργο των διδασκόντων στη Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, αποτυπώνουν με ευκρίνεια τα επιστημονικά χαρίσματα των συγγραφέων τους: την πλήρη γνώση και εξειδίκευση στο εξεταζόμενο αντικείμενο, την τεκμηρίωση των πηγών, την ακρίβεια στην παράθεση των ερευνητικών δεδομένων, την αξιοπρόσεκτη βιβλιογραφική ενημερότητα και τον ζωντανό, ελκυστικό

λόγο, αρετές που προσδίδουν στο συλλογικό αυτό έργο τον χαρακτήρα του ολοκληρωμένου επιστημονικού πονήματος, αλλά και μιας ευανάγνωστης και αβίαστης γραφής. Η δυναμική παρουσία ενός σημαντικού αριθμού από τους διδάσκοντες της Πανεπιστημιακής Σχολής της Καλαμάτας στη συγγραφή κύριων πτυχών του πολιτισμού και της κοινωνίας της Μεσσηνίας λειτουργεί σημειολογικά, καταδεικνύοντας την σταθερά αποδοτική διαλεκτική σχέση μιας Σχολής που θεραπεύει τον Ανθρωπισμό και τον Πολιτισμό σε όλες του τις εκφάνσεις με την κοινωνία της Μεσσηνίας και όχι μόνον. Είναι βέβαιο ότι ο τόμος αυτός, που αποτελεί κατάθεση «πνεύματος και ψυχής» επιστημόνων της Σχολής, θα «αγγίζει» τους πολιτιστικά ευαισθητοποιημένους πολίτες της περιοχής και θα συμβάλει στην πληρέστερη κατανόηση της μεγάλης πνευματικής και ιστορικής της προσφοράς στη διαχρονική ανάπτυξη της χώρας μας».

Η ΧΟΡΗΓΙΑ

Για τη συμβολή του χορηγού της έκδοσης η πρόεδρος του Τμήματος Φιλολογίας σημειώνει στον πρόλογο:

«Ουσιαστική, υπαρξιακή σημασία προσθέτει στο πόνημα αυτό η χορηγία του κ. Κωνσταντίνου Αρνόκουρου με την αφιέρωση στη ΝΟΤΑ. Ο ψυχωμένος αυτός Μεσσήνιος, με τη συγκεκριμένη χορηγία που προστίθεται σε πλήθος άλλες, κατόρθωσε να μετατρέψει τον άφατο πόνο του πατέρα για την άωρη, τραγική απώλεια του προσφιλέστερου προσώπου του σε έργο πνευματικής και πολιτιστικής προσφοράς. Η Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών, την οποία έχει αταλάντευτα στηρίζει, του εκφράζει τις ειλικρινείς ευχαριστίες για την ουσιαστική συμβολή του στην πραγματοποίηση του τόμου αυτού».

Η κα Ξανθάκη καταλήγει: «Θερμές ευχαριστίες απευθύνουμε επίσης για την όπως πάντα εξαιρετική συνεργασία στους Επικούρους Καθηγητές κα Ιωάννα Σπηλιοπούλου και κ. Αριστεΐδη Δουλαβέρα για την επιστημονική επιμέλεια του τόμου, στον κ. Αλέξανδρο Παπαζήση των Εκδόσεων Παπαζήση, καθώς και στον κ. Γεώργιο Φραγκούδη και στην κα Κυρατσώ Καραγιάννη για την προσεγμένη τυπογραφική εργασία».

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Οι τίτλοι και οι συγγραφείς των 16 επιστημονικών μελετών που περιλαμβάνονται στην έκδοση είναι:

1. Αι. Μπάνου, Μεσσηνία: Οι προϊστορικοί χρόνοι.
2. Βασ. Κωνσταντινόπουλος, Η Πύλος στον κατάλογο των πλοίων και τις πινακίδες της γραμμικής Β΄.
3. Ε. Ζυμή, Η Μεσσηνία των ιστορικών χρόνων μέσα από τα μνημεία της.

- 4.A. Farrington, Η ελληνιστική και ρωμαϊκή Μεσσηνία.
5. Δ. Πανομήτρος, Πόλεις της Μεσσηνίας στην Ελληνική Ανθολογία.
6. Μ. Ξανθοπούλου, Οικιστικά κατάλοιπα της πρωτοβυζαντινής και μεσοβυζαντινής περιόδου στη Μεσσηνία.
7. Ι. Κακούρος, Βυζαντινά μνημεία της Μεσσηνίας.
8. Γ. Στείρης, Φιλοσοφία και Θεολογία του Νικολάου, επισκόπου Μεθώνης.
9. Ν. Κοντογιάννης, Οι οχυρώσεις της Μεσσηνίας: από το Βυζάντιο στο νεώτερο Ελληνικό Κράτος.
10. Φ. Πέρρα, Πτυχές της ιστορίας της λατινοκρατούμενης Μεσσηνίας: Η περίπτωση του Ναβαρίνου/Port de Jonc.
11. Ν. Τόμπρος, Η Μεσσηνία σε επαναστατική τροχιά (1770-1828).
12. Αθ. Χρήστου, Τρεις σταθμοί στην επανάσταση του 1821 στη Μεσσηνία: 23 Μαρτίου 1821- Μανιάκι - Ναυαρίνο.
13. Ι. Πλεμμένος, Ο μουσικός εξευρωπαϊσμός της Καλαμάτας: 1890-1912.
14. Αρ. Δουλαβέρας, Όψεις του λαϊκού βίου στη Μεσσηνία κατά τον 19^ο και 20^ο αιώνα.
15. Μ. Βελιώτη-Γεωργοπούλου, Καλλιεργώντας τη σταφίδα στα χρόνια του Α' Παγκοσμίου Πολέμου. Έμποροι, Κτηματίες, Καλλιεργητές.
16. Ι. Σπηλιοπούλου, Η πολεοδομική και αρχιτεκτονική εξέλιξη της Καλαμάτας από τα προεπαναστατικά χρόνια έως την περίοδο του μεσοπολέμου. Η τύχη της πόλης μετά τους σεισμούς.

ΤΟ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΔΩΡΟ

Τέλος αξίζει να σημειώσουμε ότι το εκδοτικό αυτό έργο, του οποίου το συνολικό κόστος κάλυψε με τη χορηγία του ο Κώστας Αρνόκουρος (για συγκεκριμένο αριθμό αντιτύπων), αποτελεί κατά το ήμισυ περιουσιακό στοιχείο του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου που μαζί με τις εκδόσεις «Παπαζήση» (απ' όπου και η κεντρική διάθεση του βιβλίου) έχουν το Copyright και των μελλοντικών επανεκδόσεων του έργου, κάτι που είναι βέβαιο ότι θα συμβεί. Και αξίζει να συμβεί, αφού το έργο:

- Αποτελεί μοναδική επιστημονική έκδοση, που αφορά στη Μεσσηνία και αξίζει να διαδοθεί με κάθε τρόπο.
- Αναδεικνύει την πολιτισμική διαχρονία της Μεσσηνίας και αυτό αφορά όλους τους Μεσσηνίους, όπου γης.
- Προβάλλει τον πολύπλευρο πνευματικό δυναμισμό της Μεσσηνίας διαχρονικά (από την Αρχαιότητα, στο Βυζάντιο, στη Λατινοκρατία, στην Τουρκοκρατία, στην Επανάσταση του '21 και καταλήγει στη νεώτερη και σύγχρονη εποχή).

- Πολλούς λόγους θα μπορούσε κανείς να επικαλεσθεί ακόμη για την επιστημονική αξία του έργου και την αναγκαιότητα της διάδοσής του και της πολύπλευρης αξιοποίησής του προς όφελος της σύγχρονης Μεσσηνίας, ιδιαίτερα στη σημερινή δύσκολη περίοδο, λόγω της οικονομικής κρίσης που απειλεί τους πάντες και τα πάντα και όπου η επιστροφή στις διαχρονικές αξίες του τόπου αποτελεί το ασφαλέστερο εφιαλτήριο για να αντιμετωπίσουμε τη μιζέρια του παρόντος, ν' αποτρέψουμε το ζόφο και να ατενίσουμε με όραμα, ελπίδα και δύναμη το μέλλον, με εφόδιο το αξιακό μας οπλοστάσιο που είναι και ανεξάντλητο και δυναμικό.
- Τέλος, επειδή πάντοτε στη σύγχρονη εποχή συνηθίζουμε να επικαλούμαστε «το τερπνό μετά του ωφελίμου», η επιστημονική έκδοση «ΜΕΣΣΗΝΙΑ: Συμβολές στην ιστορία και τον πολιτισμό της» μας καλύπτει πλήρως και μπορεί να αποτελεί το καλύτερο δώρο των Μεσσηνίων σε φίλους, συνεργάτες και γνωστούς εντός και κυρίως εκτός Μεσσηνίας. Δώρο αγάπης από τον γενέθλιο τόπο, στήριξης και προβολής του όπου γης. Τα «ανταποδοτικά οφέλη», χωρίς να τα επιδιώκουμε υπό τη στενή έννοια, θα έρθουν από μόνα τους γιατί η Μεσσηνία έχει και συγκριτικά πλεονεκτήματα και φυσική ομορφιά και μεγάλες δυνατότητες για να επιζήσει και να αναπτυχθεί, αρκεί να ανασυνταχθούμε όλοι.

ΘΑΝ. ΤΣΑΜΟΥΛΗΣ

Υ.Γ.: Προσωπικά ευχαριστώ τον αγαπητό φίλο και κοντοχωριανό Κώστα Αρνόκουρο για τη συμβολή του στην ανάπτυξη της επιστήμης και του πολιτισμού στη Μεσσηνία, την αγάπη του για το γενέθλιο τόπο και τους ανθρώπους του (ορεινή Τριφυλία), την οποία εμπράκτως και με έργα ευγενή και αγαθά αποδεικνύει διαχρονικά.

2. Από τον κ. Βασ. Ματσινόπουλο, συγγραφέα- εκδότη της εφημ. «Το Νέο Βήμα της Κυπαρισσίας», αρ. Φ. 71(2013), σελ. 2.

Με τον τίτλο «*Μεσσηνία: Συμβολές στην Ιστορία και στον Πολιτισμό της*», εκυκλοφόρησε βαρύτιμο βιβλίο, από τα αξιολογότερα που έχουν εκδοθεί ποτέ για την Μεσσηνία, σε δεμένο πολυτελή τόμο των 730 σελίδων μεγάλου σχήματος (22,5x29 εκατ., βάρους 2,5 κιλών).

Η ανεπανάληπτη αυτή έκδοση του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου σε συνεργασία με τις εκδόσεις Παπαζήση έχει γίνει με αρχική ιδέα και παρότρυνση του εκλεκτού συμπατριώτη μας καθηγητού τ. πρυτάνεως Κωνστ. Δημόπουλου και με χορηγία του επίσης εκλεκτού μας

συμπατριώτη Κωνστ. Αρνόκουρου(εις μνήμην της αείμνηστης κόρης του Νότας Αρνόκουρου).

Πρόκειται περί σοβαρού επιστημονικού συγγράμματος αποτελούμενου από 16 επί μέρους κείμενα συγγραφέντα από 16 αντίστοιχους ειδικούς επιστήμονες, διδάσκοντες στο ως άνω Πανεπιστήμιο...

3. Από την κα. Μάγδα Λιβέρη, στο ΕΘΝΟΣ. Gr, 22-07-2013. Ταξίδι στη Μεσσηνία

Ένα συναρπαστικό ταξίδι στην ιστορία, τα αρχαιολογικά ευρήματα, τον λαϊκό βίο και τη γενικότερη πολιτιστική κληρονομιά της Μεσσηνίας επιχειρεί το έργο «Μεσσηνία: Συμβολές στην Ιστορία και στον Πολιτισμό της», που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Παπαζήση. Ο τόμος έρχεται για να συμπληρώσει τα κενά που υπάρχουν σχετικά με την ιστορική και πολιτιστική πορεία της περιοχής προσφέροντας μια ολοκληρωμένη και πολύπλευρη εικόνα.

Το βιβλίο χωρίζεται σε 16 εισηγήσεις οι οποίες συνθέτουν ένα οδοιπορικό που ξεκινά από τα προϊστορικά χρόνια (η περιοχή μεταξύ άλλων υπήρξε ένα από τα σπουδαία κέντρα του μυκηναϊκού πολιτισμού και έχει να επιδείξει σημαντικά αρχαιολογικά ευρήματα), συνεχίζεται στην αρχαιότητα, στο Βυζάντιο, στη λατινοκρατία, την τουρκοκρατία, την Επανάσταση, για να καταλήξει στη νεότερη και σύγχρονη εποχή.

Μέσα από τις σελίδες του προβάλλονται τα αρχαιολογικά κατάλοιπα του τόπου με επίκεντρο την αρχαία Μεσσήνη, τις περίφημες βυζαντινές εκκλησίες και τα μοναδικά φρούρια της περιοχής. Ακόμα γίνεται αναφορά στους κύριους ιστορικούς σταθμούς της Μεσσηνίας, στην περίοδο των ελληνιστικών και ρωμαϊκών χρόνων, στην προεπαναστατική περίοδο και στην Παλιγγενεσία, ενώ βέβαια δίνεται ειδική βαρύτητα στην έναρξη της Επανάστασης, στο ηρωικό Μανιάκι (1825) και στη ναυμαχία στο Ναβαρίνο (1827).

Μέσα από την επιμελημένη αυτή έκδοση παρουσιάζεται και η πνευματική δημιουργία του τόπου, αλλά και η συμβολή της Μεσσηνίας στην εξέλιξη της γλώσσας και της Φιλολογίας με κορύφωση τις περίφημες πινακίδες της Γραμμικής Β'. Ακόμα γίνεται ειδική μνεία για την αρχιτεκτονική της Καλαμάτας.

Ο τόμος είναι εμπλουτισμένος με φωτογραφίες, κατόψεις, σχεδιαστικές αναπαραστάσεις μνημείων, χάρτη της περιοχής αλλά και πλούσια βιβλιογραφία. Το έργο «Μεσσηνία: Συμβολές στην Ιστορία και στον Πολιτισμό της» περιλαμβάνει μελέτες των διδασκόντων στη Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Η εκδοτική εποπτεία του ανήκει στην καθηγήτρια Γεωργία Ξανθάκη-Καραμάνου, ενώ η επιστημονική επιμέλεια στους επίκουρους

καθηγητές Ιωάννα Σπηλιοπούλου και Αριστεΐδη Δουλαβέρα. Η έκδοση αυτή υλοποιήθηκε χάρη στη χορηγία του Κωνσταντίνου Αρνόκουρου, ενός επιφανούς Μεσσήνιου ο οποίος κατάφερε να διακριθεί και να διαπρέψει στον ιδιαίτερα ανταγωνιστικό ναυτιλιακό στίβο. Ο κ. Αρνόκουρος αφιέρωσε τη συγκεκριμένη χορηγία στη μονάκριβη κόρη του Νότα, η οποία έφυγε πρόωρα και απρόσμενα από τη ζωή.

4. Από τον Επίκουρο Καθηγητή κ. Αριστεΐδη Ν. Δουλαβέρα στο Περιοδικό *ΕΚΦΡΑΣΗ* Καλαμάτας, τ. 82(2013), σσ. 78-79.

Μία σπουδαία έκδοση, με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την ιστορική και πολιτιστική πορεία της Μεσσηνίας μέσα στον χρόνο, είδε το φως της δημοσιότητας το 2012. Πρόκειται για έναν καλαίσθητο τόμο 727 σελίδων, με χορηγία του Κων. Αρνόκουρου, ευεργέτη της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Ο τόμος είναι αφιερωμένος στη μνήμη της κόρης του, της Νότας, που τόσο απροσδόκητα και άδικα έφυγε από τη ζωή στο άνθος της ηλικίας της. Πράγματι «ὄν γάρ οἱ θεοὶ φιλοῦσι, ἀποθνήσκει νέος». Ο τόμος εκδόθηκε με την εκδοτική εποπτεία της καθηγήτριας κυρίας Γεωργίας Ξανθάκη – Καραμάνου και την επιστημονική επιμέλεια των επικούρων καθηγητών της Σχολής κυρίου Αριστεΐδη Ν. Δουλαβέρα και κυρίας Ιωάννας Κ. Σπηλιοπούλου.

Τον τόμο προλογίζει η Πρόεδρος του Φιλολογικού Τμήματος της Σχολής, καθηγήτρια κυρία Γεωργία Ξανθάκη - Καραμάνου, η οποία ανάμεσα στα άλλα σημαντικά και ουσιαστικά, σημειώνει και τα εξής: «Ένα ολοκληρωμένο έργο για τη Μεσσηνία στην πολιτισμική της διαχρονία, που ν' ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της επιστημονικής έρευνας, αποτελούσε αναμφισβήτητα *desideratum*. Το εκτενές πόνημα που παρουσιάζουμε με την έκδοση αυτή φιλοδοξεί να καλύψει έτσι υπαρκτό κενό και ν' αναδείξει τις κύριες εκφάνσεις της πορείας της πανάρχαιας αυτής περιοχής του τόπου μας στην ιστορία και τη σημαντική συμβολή της στο πολιτισμικό γίγνεσθαι του Ελληνισμού. Οι δεκαέξι εισηγήσεις παρατίθενται υπό μορφή ενός ζωντανού οδοιπορικού, που έλκει την αφετηρία του από τα προϊστορικά χρόνια συνεχίζεται στην Αρχαιότητα, στο Βυζάντιο, στη Λατινοκρατία, στην Τουρκοκρατία, στην Επανάσταση και καταλήγει στη νεώτερη και σύγχρονη εποχή».

Ο τόμος αποτελείται από τις παρακάτω 16 εργασίες με τους αντίστοιχους συγγραφείς : Αιμ. Μπάνου, *Μεσσηνία: Οι προϊστορικοί χρόνοι*.- Βασ. Κωνσταντινόπουλος, *Η Πύλος στον κατάλογο των πλοίων και τις πινακίδες της γραμμικής Β΄*.- Ε. Ζυμή, *Η Μεσσηνία των ιστορικών χρόνων μέσα από τα μνημεία της*.- Α. Farrington, *Η ελληνιστική και*

ρωμαϊκή Μεσσηνία.- Δ. Πανομήτρος, *Πόλεις της Μεσσηνίας στην Ελληνική Ανθολογία*. - Μ. Ξανθοπούλου, *Οικιστικά κατάλοιπα της πρωτοβυζαντινής και μεσοβυζαντινής περιόδου στη Μεσσηνία*.- Ι. Κακούρος, *Βυζαντινά μνημεία της Μεσσηνίας*.- Γ. Στείρης, *Φιλοσοφία και Θεολογία του Νικολάου, επισκόπου Μεθώνης*.- Ν. Κοντογιάννης, *Οι οχυρώσεις της Μεσσηνίας: από το Βυζάντιο στο νεώτερο Ελληνικό Κράτος*.- Φ. Πέρρα, *Πτυχές της ιστορίας της λατινοκρατούμενης Μεσσηνίας: Η περίπτωση του Ναβαρίνου/Port de Jonc*.- Ν. Τόμπρος, *Η Μεσσηνία σε επαναστατική τροχιά (1770-1828)*.- Αθ. Χρήστου, *Τρεις σταθμοί στην επανάσταση του 1821 στη Μεσσηνία: 23 Μαρτίου 1821-Μανιάκι - Ναυαρίνο*.- Ι. Πλεμμένος, *Ο μουσικός εξευρωπαϊσμός της Καλαμάτας: 1890 - 1912*.- Αρ. Δουλαβέρας, *Όψεις του λαϊκού βίου στη Μεσσηνία κατά τον 19^ο και 20^ο αιώνα*.- Μ. Βελιώτη-Γεωργοπούλου, *Καλλιεργώντας τη σταφίδα στα χρόνια του Α' Παγκοσμίου Πολέμου. Έμποροι, Κτηματίες, Καλλιεργητές*.- Ι. Σπηλιοπούλου, *Η πολεοδομική και αρχιτεκτονική εξέλιξη της Καλαμάτας από τα προεπαναστατικά χρόνια έως την περίοδο του μεσοπολέμου. Η τύχη της πόλης μετά τους σεισμούς*.

Οι συγγραφείς του τόμου είναι ή ήσαν διδάσκοντες στη Σχολή και ο καθένας από την επιστημονική οπτική της ειδικότητάς του ερεύνησε το θέμα του, με επιστημονική επάρκεια και πληρότητα. Η κυρία Γεωργία Ξανθάκη – Καραμάνου επισημαίνει στον Πρόλογό της αυτήν ακριβώς την διάσταση του έργου και το αίσθημα επιστημονικής ευθύνης των συγγραφέων, με αυτά τα λόγια : « Όλες οι μελέτες αποτυπώνουν με ευκρίνεια τα επιστημονικά χαρίσματα των συγγραφέων τους: την πλήρη γνώση και εξειδίκευση στο εξεταζόμενο αντικείμενο, την τεκμηρίωση των πηγών, την ακρίβεια στην παράθεση των ερευνητικών δεδομένων, την αξιοπρόσεκτη βιβλιογραφική ενημερότητα και τον ζωντανό, ελκυστικό λόγο, αρετές που προσδίδουν στο συλλογικό αυτό έργο τον χαρακτήρα του ολοκληρωμένου επιστημονικού πονήματος, αλλά και μιας ευανάγνωστης και αβίαστης γραφής».

Η παρουσίαση του τόμου έγινε στην Καλαμάτα στις 7 Δεκεμβρίου, τρέχοντος έτους (2013), στο αμφιθέατρο της Σχολής «Νικόλαος Πολίτης», ενώπιον των αρχών και πλήθους κόσμου. Ακούστηκαν προσφωνήσεις από την κοσμήτορα της Σχολής, καθηγήτρια κυρία Ευρυδίκη Ρετσίλα, την πρόεδρο του Τμήματος Φιλολογίας, καθηγήτρια κυρία Γεωργία Ξανθάκη-Καραμάνου και διαβάστηκε η προσφώνηση του Προέδρου του Τμήματος Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών, καθηγητή κυρίου Αλέξη Σαββίδη.

Τον τόμο παρουσίασε με θερμά λόγια ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μεσσηνίας και καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών, κύριος Χρυσόστομος, ενώ οι επιμελητές του έργου, επίκουροι καθηγητές, κύριος Αρ. Ν. Δουλαβέρας και η κυρία Ι. Κ. Σπηλιοπούλου,

έδωσαν αναλυτικότερα στοιχεία και αξιολογικές σκέψεις για κάθε μια εργασία.

Το έργο αυτό αποτελεί μια ακόμα προσφορά του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου- και ειδικότερα της Σχολής Καλαμάτας - στην έρευνα και την προβολή του πολιτισμού της Μεσσηνίας στη διαχρονία του. Είναι «κατάθεση πνεύματος και ψυχής» των συγγραφέων του, απόκτημα πραγματικό για κάθε Μεσσήνιο και βιβλίο αναφοράς για θέματα της Ιστορίας και του Πολιτισμού της Μεσσηνίας.